48ste jaar. — N° 66. Zaterdag 1 Juni 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÈE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week 6 franks per jaar.
Twee » » 5 »
Een » » 4 »
Een blad afzonderlijk 10 centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen 1 fr. ceat. per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : 3 fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 1° JUNI 1901.

De legerkwestie.

Verslag van M. Helleputte.

I.

Moeilijkheden der oplossing van het legervraagstuk. — België's internationale toestand.

In zijn merkwaardig verslag in naam der middensectie, die de verschillig ontwerpen van legerhervorming te onderzoeken had, wijst M. Helleputte eerst op de moeilijkheden die, uit oorzaak van den internationalen staatkundigen toestand van ons land, de oplossing van het legervraagpunt in België aanbiedt.

Drie omstandigheden maken in werkelijkheid de oplossing veel moeilijker dan elders :

1° Onze internationale toestand ;

2° Het gemis van vertrouwen van Kamers en land in de verklaringen, door de legeroversten afgelegd, betrekkelijk de noodwendigheden van 's lands verdediging ;

3° De onvoldoendheid der zedelijke en godsdienstige waarborgen door het leger geleverd, aan de huisgezinnen wier zonen het eischt.

België heeft en ontwikkelt zich onder bescherming der tractaten, die onze onafhankelijkheid erkennen, ook de onschendbaarheid van ons grondgebied waarborgen, doch ons tevens eene eeuwigdurende onzijdigheid opleggen.

Tot hiertoe is geen enkele der mogendheden, die onze bescherming waarnemen, aan hare zending te kort gekomen en niets laat veronderstellen, dat zij in de toekomst anders zullen handele .

Normaal dus kan België nooit in oorlog gewikkeld worden, vermits de tractaten ons beletten, er deel aan te nemen.

Er is maar eene mogelijkheid, dat ons leger kan geroepen worden 's lands grondgebied tegen eenen vreemden inval te moeten verdedigen, en dat is : in geval van niet op voorhand beraamde oorlogsfeiten, onafhankelijk van den wil der mogendheden.

Die eene mogelijkheid, besluit de verslaggever, legt ons op, een leger te bezitten ; maar daaruit spruit dan ook voor onzen militairen toestand een bijzondere aard, die in onze legerinrichting moet weerkaatst zijn.

De militaristen houden geene rekening van de verbintenissen der mogendheden ; zij beweren dat de mogendheden zich aan de plechtig gesloten verdragen niet zullen gelegen laten ; dat zij, zonder aarzeling, als zij daar belang bij hebben, het grondgebied zullen overweldigen, waarvan zij zelf de onschenbaarheid waarborgden.

Verplicht te bekennen, dat wij aan geen oorlog konden denken, zonder daartoe rechtstreeks uitgedaagd te zijn door de schending van onze grenzen, beweeren zij niettemin dat de reden van bestaan van ons leger is ; aan de mogendheden te beletten, de kwade voornemens uit te voeren, waarvan zij die mogendheden verdenken.

Kortom, zij willen er toekomen, de mogendheden schrik in te boezemen, opdat wij tot den strijd gedwongen, de weegschaal zouden kunnen doen overhellen door *onze* macht.

Want dat is wel het besluit van kolonel Ducarne (zie officieel verslag van de zittingen der legercommissie) waar hij, de uitslagen der legerherinrichting besprekend, die bij vooruit zet, uitroept : *nooit zou een nabuur het wagen, bij ons den voet te zetten !*

Zij die betrouwen hebben in de verdragen en diegenen, die ze voor vodden aantien ; zij die de vermeerdering der legersterkte verlangen en diegenen, die haar tegenwoordig behoud of hare vermindering willen, zijn dus verplicht tot hetzelfde besluit te komen : *de bestemming van het Belgisch leger* **is van niet te vechten.**

Wij hebben het recht van ons te verdedigen, wanneer wij aangevallen worden, ziedaar alles. Maar wie zou dat doen ? Zij die ons zouden aanvallen, zijn juist diegenen die zich aanstelden als onze beschermers.

Daaruit volgt, en dat kan niemand ontkennen, de groote moeilijkheid om door onze bevolking te zware krijgslasten te doen aannemen.

Daaruit volgt nog de noodzakelijkheid eener bijzondere legerinrichting, in overeenstemming met eenen bijzonderen politieken toestand. Men zou ongelijk hebben het te vergeten.

Naar de niet wederlegde cijfers van M. Delbeke, heeft België, sinds 1840, voor zijn leger uitgegeven **8 milliard** ; aan dagloon, dat de onder de wapens geroepen klassen zouden kunnen winnen, verliest de arbeidende stand per jaar, gerekend aan 2 fr. per dag, **24 millioen.**

En dit alles om nooit een kanonschot te lossen,

Is het dan wonder dat men opkomt tegen de overdreven krijgslasten ? Dat de dienstplicht hier zwaarder schijnt dan elders ? Dat vooral alle vermeerdering van uitgaven op het levendigste verzet stoot ?

II.

Gezonde en ongezonde vaderlandsliefde.

In het hoofdstuk II van zijn verslag, weerlegt M. Helleputte breedvoerig het verwijt, dat het den Belgen ontbreekt aan vaderlandsliefde en aan krijgsgeest en haalt talrijke voorbeelden uit de geschiedenis aan, om de ongegrondheid van dit verwijt te bewijzen.

Doch, indien ons noch vaderlandsliefde, noch dapperheid ontbreekt, dan hebben wij toch te veel gezonden zin om vrede te hebben met de ontzaglijke opofferingen, zoo financieele als persoonlijke, die men ons vraagt voor *een leger*, dat bestemd is om nooit te vechten.

Dit is geen reden, om hoegenaamd geen leger te hebben, maar het is plicht, rekening te houden van feiten, die men door niets kan veranderen. En dat is het juist, wat men nooit heeft willen doen.

De Belgen zijn er niet tegen hun vaderland lief te hebben en zelfs hun bloed te vergieten, als dit noodig is ; maar zij komen op tegen de drie, vier jaar, welke men hen in de kazerne doet slijten, tot groot nadeel hunner broodwinning en tot groot gevaar hunner zielen.

In het dan noodig, dezelfde schikkingen te hebben, in wat betreft de aanwerving, de inrichting en de sterkte, voor een leger dat nooit op een slagveld zal verschijnen, als voor een leger dat zeker in 't vuur zal komen ? Dat schijnt minstens twijfelachtig.

Niemand betwist dat wij een leger noodig hebben voor het bewaren der orde ; niemand betwist zelfs dat dit leger sterk genoeg moet zijn om, als in 1870, de grenzen te bewaken, ten einde een vreemd legerkorps te beletten op onzen grond te komen en daar het terrein van den oorlog te verplaatsen.

Over die twee punten is iedereen tot akkoord ; het verschil ligt maar in de wijze, om het leger in staat te stellen deze dubbele zending te vervullen.

Welnu, men moet het bekennen, het program der krijgsoverheden bestaat altijd hierin, 't grootst mogelijk aantal manschappen te eischen en ze aan den verplichtenden dienst, 't is te zeggen aan de loting, te vragen.

Is het logiek, geene rekening te houden van de gevoelen der bevolking en haar een regiem op te leggen, dat zij steeds bestreden heeft ?

De loting, bekent generaal Brialmont zelf, werd in 1798 in ons land ingevoerd en deed net misnoegen der Belgen tot het topptunt stijgen.

De loting is geboren uit de slechtste dagen van ons nationaal bestaan en, toch zet men haar op, verklaart haar onmisbaar, breidt haar uit en maakt er de onaantastbare basis van heel ons militair stelsel van.

Alle verandering aan loting, zooals de plaatsvervanging en de subtitutie, wordt hatelijk verklaard ; en zij die deze verzachting der loting aankleven, heat men vijanden des vaderlands, terwijl zij in werkelijkheid niet anders zijn dan de verdedigers van de vrijheid der burgers.

Het vrijwilligersstelsel, dat zoo in overeenstemming is met onze nationale tradities, wilde men niet ernstig onderzoeken en men weigerde hardnekkig, er eene eerlijke proef mee te doen.

't Was noodig dat de openbare denkwijze er toe dwong, opdat eenige aandacht werd verleend aan het vrijwilligerschap. Maar pas werd het leger er voor opengesteld, of de vijanden van het vrijwilligerschap willen het verloren terrein terug inwinnen.

Het vrijwilligerschap is vergezeld van eene vermeerdering van kontigent, zoodat de loting niets zal verloren hebben en op slot van rekening nog aanzienlijk zal verzwaard wezen door de afschaffing der plaatsvervanging.

Is het voor eene wedding ? Is het verblindheid ? Wilde men het leger met opzet gebaat maken, men zou het niet beter kunnen aan boord leggen.

Het Belgisch program in krijgszaken moet zijn : het vrijwilligersschap als basis van aanwerving ; de verplichting van dienst zoo weinig mogelijk opgelegd ; zoo gering mogelijke vredeseffectieven ; een voldoend oorlogseffectief.

In steê daarvan heeft men voortdurend zwaardere effectieven, dus meer persoonlijke opofferingen gevraagd, want men vroeg die vermeerdering aan de loting.

(*Wordt vervolgd*).

De Boksers en andere geheime sekten.

De onlusten in China, teweeggebracht door de Boksers, is maar hetgeen verwacht werd door hen die met de inwoners van het hemelsch rijk bekend zijn. Van het eene einde van het land tot het andere, zijn al de inboorlingen vereenigd in broederschappen of geheime sekten, waarvan de Boksers tegenwoordig eene der bijzonderste rollen spelen. Onder al de Chineesche geheime verweningingen, is de meest bekende en ook de meest verspreide helgeen men daar de « Hungmaatschappij » noemt en welke men in 't Vlaamsch zou vertalen door « Vereeniging van Hemel en aarde ». Sedert dat de aarde gemaakt werd, dragen wij dezen naam, zeggen zij, en zij zijn verantwoordelijk voor den opstand dien zij over vijftig jaren teweegbrachten en die bekend is als de « Toepingmuiterij », welke gedurende dertien jaren China deed lijden. Het getal leden dezer sekte was en is nu nog gerekend bij miljoenen en een bijzonder korps leden is gelast met de aanwerving van nieuwe leden.

Wee dan man op welken de « Hungs » hunne oogen richten. Hij wordt verzocht om op eene zekere plaats te komen, en indien hij een wijs Chinees is, laat hij het nooit, tenzij hij de ballingschap verkoos. Dikwijls wordt de man in kwestie gewapenderhand genomen en de aanwervende leden hebben eenen bijzonderen « truk » om hun slachtoffer in het gelaat te slaan en dat gebeurt meestendeels op afgezonderde wijken der stad. Negen keeren op tien keeren, wordt de slager achtervolgd en een groot getal zoogezegde vrienden vervoegen den aangevallene en doen de menschenjacht mede tot wanneer zij op eene donkere plaats komen, waar de gewaande vrienden onzen man in hechtenis nemen.

Eens lid, is getrouwheid of de dood, het lot van den nieuwen bekeerde.

De vergaderingen worden in zeer geheime plaatsen gehouden en het is zeer moeilijk ze te ontdekken, en mocht het gebeuren dat er een vreemde zou trachten binnen te gaan, dan moet hij eerst het wachtwoord weten, zoo niet wordt hij aanstonds het hoofd afgeslagen, door een schildwacht, daartoe aan den ingang geplaatst.

De hoofden der vijf groote logiën, in welke de maatschappij verdeeld is, besturen de werkingen in alle deelen der wereld. Zeer gelijkend is de werking der Boksers, welker doel bestaat *in de kristenen en vreemdelingen* in China uit te roeien.

In deze laatste jaren, is deze sekte schrikkelijk toegenomen. Zonder twijfel werd zij aangemoedigd door de hoogere klassen en het is zoover gekomen dat men tegenwoordig in de onmogelijkheid is om een einde aan hunne misdaden te stellen. Hunne gevreesde straf, welke zij de kristenen doen onderslaan, bestaat in de marteling, schrikkelijk in zijne wreedheid en gekend als de « Straf van het Hemd » en welke de martelingen der middeleeuwen te boven gaat. Het is zeer zelden dat de slachtoffers tot het leven terugkomen, maar is hij ongelukkig genoeg tot zijn zelven te komen, dan strooit men zout op zijne bloedende wonden. Deze soort van straf heeft lang in China bestaan en is nu te haren hoogste gestegen.

Het getal slachtoffers der Boksers sedert deze laatste maanden is ontelbaar. Eene mindere belangrijke sekte is deze welke gevormd is onder de Mahomedanen en die bijzonderlijk gekenmerkt is door de manier op welke men er lid van wordt. Vooraleer men er in aanvaard wordt, moet men eerst gezuiverd worden, daarvoor wordt de nieuw bekeerde zoodanig met de zweep geslagen tot hij bijna dood is, nadat hij van de bekomene wonden genezen is, moet hij water en zeep drinken om geheel en gansch zuiver te zijn. Maar het schijnt dat deze sekte weinig bijval verwerft, gezien een groot getal leden sedert eenigen tijd hun ontslag indienden.

In het begin der voorgaande eeuw, was Italië een ware schuilplaats van geheime maatschappijen en de machtigste was de « Carbonari » ; hunne leus was « Wraak voor het lam verslonden door de wolven ». Hun doel was zeer gelijkend aan dat der Boxers. Nadien verspreidden zij zich in Frankrijk, waar zij, naar alle waarschijnlijkheid, de omwentelingen van 1830 en 1841 verhaastten.

In 't kort dus, is het onmogelijk te zeggen waar er geene geheime sekten bestaan ; zij zijn te vinden in alle landen en er zijn er altijd geweest. Het is onnoodig over de nihilisten en anarchisten te spreken, hunne daden zijn klaarblijkend genoeg.

Bij al deze verschillige « maatschappijen » kan er nog eene gevoegd worden welke gekend is onder den naam van Vrijmetselaars. Wij weten maar al te wel wat hun doel is ; al wat deze groote jannen trachten te doen, valt altijd te hunnen nadeele uit. Al hetgeen zij tegen de Kerk gedaan hebben, is nooit gelukt en zal nooit lukken ; de woorden van Jezus-Christus bewezen zulks en zullen altijd bewaarheid worden. « Gij zijt Petrus, dat is steenrots en op deze rots zal ik mijne Kerk bouwen, en de poorten der hel zullen tegen Haar niets vermogen.

M. GIELEN,

onze achtbare volksvertegenwoordiger, zal op

donderdag 13° JUNI,

dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielerstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Wanneer zullen de arbeiderspensioenen uitbetaald worden ?

Ziehier wat de *Soir* antwoordt op die vraag :

Het voorbereidende werk van de comiteiten der arbeiderswoningen, die over het gegronde der aanvragen moeten oordeelen, gaat langzaam vooruit, ondanks den iever der leden.

Men weet dat de belanghebbenden tegen hunne beslissing in beroep kunnen gaan ; dat, iegeval de comiteiten iemand aanveerden, van zijnen kant de gouverneur der provincie beroep kan doen tegen die beslissing.

Op dit oogenblik, zijn 20,000 vragen, door de comiteiten aanvaard en niet betwist door de gouverneurs, aan het departement van arbeid gezonden en dit laatste hoopt, **de betaliën rond half Juli te beginnen.**

Het is waarschijnlijk dat de belanghebbenden per semester zullen uitbetaald worden, telkens 32 fr. 50, die de post hun betorgen zal. Zij kunnen die som op het postbureel gaan ontvangen of haar ten huize laten bestellen.

In 't geheel schat men dat er circa 210,000 vragen zullen zijn, waarvan er 180 à 180,000 zouden aanvaard worden.

In dit geval, zal het crediet van 12 millioen, door de Kamers gestemd, voldoende zijn.

Men gelooft dat, tegen October, de pensioenen voor alle belanghebbenden zullen in regel zijn.

Senaat.

Zitting van dinsdag 28° Mei 1901.

Wet op het spel.

De algemeene bespreking wordt voortgezet.

Mgr Keesen. — Speeldrift zondigt tegen de zedelijke evenals tegen de burgerlijke wet. De eerste regelt 's menschen handelingen over het algemeen ; de tweede, zooals de H. Thomas zegt, beheerscht een nog breederen kring.

Toch dient de burgerlijke wet de voorschriften der zedelijke wet maar te bekrachtigen, in zooverre het dat van het algemeen dit vergt. Wanneer gebeurt nu, wat spel betreft, zoodanige schending der zedelijke wet, dat het bevoegde gezag hoeft op te treden ?

Is het spelmisbruik feitelijk groot genoeg, om zulke strenge en doortastende maatregelen te wettigen, als waartoe de Kamer besloot ?

Ziedaar de dubbele vraag, waarop wij het antwoord schuldig zijn.

Onnoodig is het, dat wij elkander napraten. Beter kon ieder onzer een verschillend punt bespreken. Daar het nu eene kwestie geldt, die in het veld der wijsgeerige bespiegelingen wortelt, zoo acht ik het der moeite waard hem te raadplegen, die sedert zeven eeuwen als een meester in de wijsbegeerte wordt begroet : ik bedoel den H. Thomas van Aquinen.

Deze groote denker betoogt, dat het spel als zoodanig kwaad is.

Zoo wordt het eerst door de misbruiken, waartoe het leidt.

Evenals het lichaam, hoeft de ziel hare krachten te herstellen. Het lichaam rust uit, bij staking van werk, bij vermakelijke en weldoende gemoedsaandoeningen, en zulke gemoedsaandoeningen worden door eerlijk spel verschaft. Zoo werkt het spel tot het levensbehoud mede. Dat is de stelling van Sint-Thomas van Aquinen.

Om eerlijk te zijn, dient het spel deze drie voorwaarden te vereenigen : dat de speler zich bij het spel geene onkiesche woorden of daden vergooit ; dat hij niet spelt ten nadeele van zijn evenmensch ; ten derde, dat hij aan het spel niet te veel tijd besteedt, meer niet dan billijke uitspanning van den geest vereischt.

Juist hierom, doordien het spel, zooals het in speelhuizen geschiedt, bedoelde voorwaarden niet vereenigt, is het oneerlijk. In eene zijner redevoeringen, schilderde onze diepbetreurde, collega, baron de Coninck de Merckem op treffende wijze, wat er ergerlijks in speelkrochten voorvalt. Speelkrochten behooren onder de voornaamste gorzaken van zedenbederf en heeten een maatschappelijk gevaar.

Wanneer wij aan het spel den tijd verkwezelen, dien wij aan onze beroepsplichten verschuldigd zijn, overtreden wij eene hoogere wet. Zijn tijd in speelkrochten slijten, is medewerken om de maatschappij in den afgrond te storten.

De wereld, werd eens gezegd, gelijkt aan den korper, bij wien 't verrotten aan het hoofd begint. Immers, bij verval eens volks, worden de hoogere standen eerst aangetast, wanneer die hoogere standen hunnen tijd aan sport en spel verbeuzelen, in stede van te arbeiden, of bij te dragen tot de opvoeding des volks, heeft de socialistische propaganda kans tot welgelukken.

De beroemde graaf de Maistre stelt deze vraag, die ook al op onze dagen mag geopperd worden : « Vertegenwoordigt erfelijke adel, die geene belooning is voor persoonlijke verdiensten, in de oogen van het volk, iets werkelijks, of is dat slechts klatergoud ? » De Maistre's antwoord luidt, dat erfelijke adel eene aanneembare wezenlijkheid is, vermits daardoor aan diensten wordt herinnerd, door voorvaderen aan het volk bewezen.

Welnu, ik zeg tot den speler ; Pas op ! dat de titel, dien gij aan uwe nakomelingen zult nalaten, in plaats van de diensten, die gij hadt kunnen bewijzen, maar niet alleen de nachten herinnere door u in de speelkrochten doorgebracht met bookmakers, rastas en lichtekooien ! Wie, voorzeker schuld heeft aan het verval, waarmede wij bedreigd zijn, zoo wij er geen paal aan stellen, wij de teegloopers van 25 jaar, die soms heerlijke historische namen dragen en die in speelkrochten en bij wedrennen het verstand en het vermogen verspillen, hun door God toevertrouwd.

Waar ik zulke wezens ontmoet, gevoel ik diep medelijden met hen en ben geneigd hun te zeggen : hebt gij soms vergeten, dat men een ezel slaat en te paard te rijden ? Merkt gij niet op, dat uw toestand bedreigd is en dat gij alles doet wat helpen kan, om uwen ondergang te verhaasten ?

In de samenleving is het noodig dat er een zeker getal personen getroffen worden, door geen geldbekommering verdroten, mits zij zich uitsluitend toewijden aan bevordering van maatschappelijk welzijn en algemeen belang.

Ieder mag zijn vermogen uitbreiden, mits zijnen naaste niet te verarmen. Door arbeid, mogen wij ons verrijken, en dusdoende scheppen wij nieuwe bronnen van rijkdom, die allen te baat komen.

Aldus verrijkt de speler zich niet. Onverhoeds brengt hij stoornis in het vermogen der gezinnen.

Zoo handelt de speler niet ; hij neemt enkel geld uit eene tasch, om het in eene andere te steken, zonder een greintje bij te dragen tot het algemeen vermogen.

De spelers, door mij bedoeld, begaan eene misdaad tegen natuurrecht en christelijk recht. Wie aan zulk spel verslaafd is en zich niet betert, mag geene absolutie erlangen.

Geene som, noodig tot onderhoud, mag tot spel aangewend worden. Wordt zulks echter niet gedaan door hen, die spelen met geld, dat ze aan leveranciers verschuldigd zijn, of dat hunnen patroon toebehoort ? Is zulke speler niet schuldiger dan de spelleider ?

Spel is eene groote inrichting voor dieftè ; mij verwondert het niet, dat de Kamer zich zoo streng toonde. De zedemeesters verklaren, dat waar de spelers niet gansch onafhankelijk zijn, ongerechtigheid gepleegd wordt en dit wijls invloed der omgeving ondergaan.

— Een der uwen ? vroeg Rothmann, alsof hij niet begreep wat de blauwrok bedoelde.

Deze scheen door die vraag eenigszins verbluft en zegde :

— Ik bedoel een mijner bloedverwanten, iemand uit onze familie ! Ja, ja, dat bedoel ik, het is een familielid van mij, en zoo iemand kan ik toch moeilijk in het tuchthuis brengen !

— Daar hebt gij gelijk in, antwoordde Rothmann, maar gij krijgt uw geld niet terug, en zoor zoover ik het kan nagaan, hadt gij toen een aardig sommeken bij u.

— O ! op het geld komt het minder aan, antwoordde de blauwrok, dat is mij reeds van eene andere zijde vergoed.

— Nu, dan is het zaakje ook uit de wereld, en is het ergste, dat gij gekregen hebt, die slag op uw hoofd, die trouwens niet gevaarlijk schijnt geweest te zijn.

— Dat was ook niet het geval, en als ik toen niet te veel gedronken had, zou het met den jongen, die mij den slag gegeven had, siecht afgeloopen zijn. Nu, straf krijgt hij in ieder geval, al is het dan ook niet door het gerecht. Waarschijnlijk is hij reeds gestraft.

— Zeker door uwe familie ? vroeg Rothmann zoo voorzichtig mogelijk.

Vóór echter de blauwrok iets kon antwoorden, werd de deur geopend en kwam Koppenhagen binnen, waarop de blauwrok dadelijk opstond om hem met eene eerbiedige vertrouwelijkheid te groeten.

Koppenhagen wierp een onderzoekenden blik op Rothmann en vroeg :

— Nu, u vindt men ook overal ! Zijt gij weer eens in deze streek ?

— Ik werd, antwoordde Rothmann, door eenige lieden bij mij laatste bezoek teruggesteld, maar de zaken loopen hier erg tegen.

— Dus zijt gij niet erg tevreden ? vroeg Koppenhagen.

— In den laatsten tijd vooral niet, antwoordde Rothmann. Eerst lieten de zaken zich nogal goed aanzien, maar tegenwoordig wil het in het geheel niet. Als ik altijd inkoopen kon, zou ik nog wel zaken doen, maar verkoopen kan ik letterlijk niet. Natuurlijk heb ik niet altijd zooveel geld dat ik maar aan het inkoopen kan blijven, daar ik onmogelijk alles tot gorde prijzen naar mijn land kan zenden.

— Waar komt gij vandaan ? vroeg Koppenhagen. Ik ben uit Westphalen, antwoordde Rothmann.

— Zijt gij uw heele leven lang koopman geweest ?

Deze vraag scheen Rothmann eerst eenige oogenblikken in verlegenheid te brengen. Wat beteekende deze ? Wilde hij daarmee te kennen geven, dat hij wel wist, dat Rothmann eigenlijk geen koopman was, maar deze vermomming slechts met een bepaald doel gekozen had ?

Hij trachtte zich zoo onbevangen mogelijk voor te doen, en zegde dan :

— Ik was niet altijd koopman, maar waarom vraagt gij daarnaar ?

— Och, alleen omdat het mij zoo voorkomt, dat gij niet geheel op een koopman lijkt, gij schijnt meer geleerd te hebben dan andere kooplié van uw soort. Dat hoort men aan uw spraak en bemerkt het aan al uw doen.

— Och ja, antwoordde Rothmann met een zucht, gij hebt gelijk en schijnt werkelijk een menschenkenner te zijn. Ik ben niet altijd koopman geweest en heb ook wel een en ander geleerd. Maar het ongeluk, het ongeluk !

— Wat waart *gij dan ? vroeg Koppenhagen.*

— Ik was onderwijzer, antwoordde Rothmann, gedurende eenige jaren onderwijzer in mijn vaderland.

— Zoo, zoo ! zegde Koppenhagen. Nu, wat hebt gij dan gedaan, wat is er gebeurd, dat gij uwe betrekking hebt verloren ?

— Gij vraagt ook iemand, zegde Rothmann half ontwijkend, het hemd van het lichaam. Maar ik weet niet, waarom ik u mijn vertrouwen ook niet zou schenken, daar gij een falsoenlijk en vertrouwbaar man schijnt te zijn. Ik zal het u daarom maar verraden. Ik heb wel een beetje lichtzinnig geleefd en had daardoor wat veel geld noodig, dat ik mij op wissels verschafte. Ten slotte stak ik zoo diep in schulden, dat men beweerde : ik zou een paar wissels vervalscht hebben. Gij begrijpt wel, dat daar niets van aan was !

— Natuurlijk, zegde Koppenhagen lachend, gij waart volkomen onschuldig. Maar men heeft u wegens die paar wisseltjes toch niet vervolgd ?

— Ja wel, antwoordde Rothmann, ik werd in de gevangenis gezet en er werd eene vervolging tegen mij ingesteld, ik kreeg drie jaren gevangenisstraf.

— Zoo, zoo, zegde Koppenhagen, drie jaren gevangenis, en hebt gij die straf ondergaan ?

— Ja, antwoordde Rothmann en zag vóór zich, alsof het hem pijnlijk viel, de zaak te vertellen en zijne eigen schande aan het licht te brengen.

Toen hij echter daarbij steelsgewijze een blik op Koppenhagen wierp, ontstelde hij onwillekeurig over de verandering, welke diens gelaat in weinige oogenblikken had ondergaan.

Te voren was Koppenhagen's blik wantrouwend en loerend geweest, thans was deze vriendelijk en welwillend. Onwillekeurig trok hij zijn stoel dichter bij Rothmann en zegde :

— Dus zijt gij ook in de keuken geweest ? (keuken heeft in de dieventaal de beteekenis van gevangenis.)

— Heheee, ja ! antwoordde Rothmann, maar ik hoop niet, dat gij daarom tegen mij ingenomen zult zijn, of mij uit verachten.

Koppenhagen brak in een luid gelach uit.

— Niet het minst, oude jongen, zegde hij, waarom hebt gij dat niet dadelijk gezegd, dan had iem nd direct geweten waaraan hij zich te houden had. Onder ons gezegd weet ik ook wel, hoe eene gevangenis er van binnen uitziet.

— Zoo, zoo ! zegde Rothmann. Dat had ik niet gedacht !

— Ja, er is zooveel, wat men niet denkt, antwoordde Koppenhagen, maar drink eens, drink eens !

De blauwrok, die tot nu toe een stomme getuige van dit geheele vooral geweest was en tot nu toe had gezwegen, werd thans eveneens spraaknam en deelde Koppenhagen mee, welke verdenking in Myslowitz op Rothmann gevallen was, en hoe men hem daar gevangen gesomen had.

Terwijl Koppenhagen grinnikend luisterde had Rothmann alle gelegenheid zich over de gelukte list te verheugen.

Reeds lang had hij het er op toegelegd met Koppenhagen in een gesprek over zijn verleden te treden, om hem ongemerkt in de meening te brengen dat hij zelf reeds een gestrafte kerel was.

Immers bestond de mogelijkheid, dat hem dit door Koppenhagen tot aanbeveling zou strekken, en deze hem zell in de geheimen der valschmunterswende zou inwijden, om zijne meewerking te verkrijgen.

Thans was zonder Rothmann's bedoeling, het gesprek zelf door Koppenhagen uitgelokt, en de uitkomst scheen van buitengewoon gevolg te zullen zijn.

Terwijl Koppenhagen en de blauwrok nog lachten, overlegd Rothmann bij zichzelven, of hij nog geen stap verder gaan kon. Hij sprak daarom als hij zijn neus langs :

— Ik was al bang, dat de gevangenisstraf mij in uwe schatting zou benadeeld hebben, iets dergelijks wordt spoedig genoeg bekend, en dat werk ik ook wel, want ik zoude gaan tegenwoordig lang zoo goed niet als vroeger. Ik zou wel geerne wat anders aanpakken, waarmee wat meer geld te verdienen was, als ik maar wist, hoe !

Hij zag daarbij schijnbaar onbevangen Koppenhagen aan, maar deze scheen door de vraag juist meer teruggetrokken te worden, zelfs wendde hij zijn gelaat af toen hij antwoordde :

— Ja, ja ! Geld verdienen wil iedereen, maar in dezen tijd valt het moeilijk veel geld te verdienen. Het spijt mij, dat ik u geen raad geven kan ; ik zou zelf nog wel wat gebruiken kunnen.

Rothmann zag in, dat hij te ver gegaan was, en vreesde zelfs, dat hij bij den listigen, altijd voorzichtigen Koppenhagen on noodige verdenking had opgewekt.

Daarom veranderde hij dadelijk het onderwerp van gesprek, liet alles wat op het vroegere betrekking had varen, en vertelde zoovele grappen en anecdoten, dat zoowel de blauwrok als Koppenhagen onophoudelijk en luidkeels lachten.

Mocht hij den laatste ook al eenige verdenking tegen Rothmann opgerezen zijn, dan was deze gedurende dit gesprek volkomen verdwenen, en toen de duisternis inviel, wendde Koppenhagen zich zelfs tot Rothmann met de woorden :

— Ik heb mijn wagen hier, als gij dus wilt, kunt gij mee naar Rudow rijden.

Rothmann nam dit aanbod met dank aan en de blauwrok ging naar buiten, om het peerd voor den mandenwagen te spannen, die spoedig daarna voor de deur van de herberg voorkwam.

Koppenhagen wilde niet eens toelaten, dat Rothmann zijne vertering betaalde, hij betaalde alles in eens, daarna namen beiden in het rijtuig plaats, dat weder door den blauwrok als koetsier bestuurd werd.

Bij het instijgen had Rothmann door een toevalligen, als het ware onopzettelijken greep gemerkt, dat Koppenhagen van wapens voorzien was.

Hij droeg een zwaren revolver in een lederen foedraal, aan de binnenzijde van zijn frak en Rothmann ijsde bij de gedachte welke werking dit wapen wel eens zou kunnen uitoefenen, in de hand van een zoo grooten schurk, als Koppenhagen, indien deze ook slechts in de verste verte vermoeden kon met wien hij daar in den donkeren nacht voortreed.

Intusschen was de nacht allengs meer gevallen en de gebeele streek in dichte duisternis gehuld.

De blauwrok echter scheen zeer zeker zeer zeker genoeg te kennen, en uit het ruisch der wielen kon Rothmann bemerken, dat hij zich op een straatweg bevond.

Nu wist hij tevens, dat de weg naar Rudow een landweg en geen straatweg was, daarom vroeg hij zoo kalm mogelijk : Wij zijn toch wel op goeden weg ? Wij zijn immers in de duisternis niet verdwaald geraakt ?

— Neen, antwoordde Koppenhagen, wees maar gerust, wij rijden niet direct naar Rudow omdat ik onderweg nog eene aak moet afdoen. Wij maken dus een kleinen omweg, maar verliezen daarbij niet veel tijd, misschien een half uur, en daarop zal het toch wel niet bij u aankomen. Bovendien krijgt gij voor deze vertraging nog de vergoeding, dat gij wat te drinken zult hebben.

— Ik dank u voor uwe vriendelijkheid, antwoordde Rothmann. Neen, bang om te laat te komen ben ik niet, want ik heb in Rudow niets meer te verzuimen.

Na ongeveer een half uur bemerkte Rothmann links van den weg verlichte vensters en weldra hield de wagen voor een eenzaam aan den weg staande huis still, dat Rothmann op het eerste gezicht als een herberg herkende.

Koppenhagen steeg af en zegde :

— Ik heb daarbinnen voor een poosje wat te doen ; ik moet den herbergier spreken. Stijg ook af ; gij kunt ten minste een borrel of een glas bier drinken.

Rothmann verliet nu eveneens den wagen, terwijl de blauwrok bij de paarden bleef.

Toen zij de gelagkamer, die gelijkvloers lag, binnentraden, begroetten de herbergier en Koppenhagen elkander als oude bekenden, en begaven zij zich dadelijk naar de woonkamer, zoodra de eerste voor Rothmann een glas bier had ingeschonken en voor hem neergezet.

Nu bevond Rothmann zich alleen in de kamer, die overigens niets opmerkelijks aanbood.

(*Wordt vervolgd*).

DE DOCHTER

van den

VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

15de VERVOLG.